Gierzwaluwen in Delft in 2019

B. Vastenhouw, K. Mostert

Inhoudsopgave

1 Inleiding **2**

2 Methode **2**

3 Resultaten **3**
3.1 De inventarisatie van 2019 3
3.2 Getelde gebieden in 2019 4

4 Conclusie **5**

5 Dankwoord **5**

6 Oproep **5**

1 Inleiding

De laatste keer dat er structureel gierzwaluwen werden geteld in Delft was in het jaar 2012 [2]. In het voorjaar van 2019 hebben we met een kleine groep tellers besloten om de telling opnieuw leven in te blazen, om te zien hoe de huidige stand van zaken is. We hebben hierbij het buitengebied buiten beschouwing gelaten en alleen in de bebouwde kom geteld. We konden in 2019 echter niet de hele stad inventariseren door een gebrek aan vrijwilligers. Hierdoor kon de wijk Tanthof-West bijvoorbeeld niet geteld worden. Deze wijk was in 2012 en voorgaande jaren een van de gebieden een duidelijke toename van gierzwaluwen. Het begin van de telperiode was koud en nat, maar tussen half juni en half juli waren er toch voldoende warme avonden om een redelijke indruk te krijgen van de getelde gebieden. Hoewel bij het tellen niet de gehele stad kon worden geteld, denken we toch dat er voldoende is geteld om een indruk te krijgen van de huidige status van de gierzwaluw in Delft als broedvogel.

2 Methode

Tussen half juni en half juli is Delft op gierzwaluwen onderzocht door een aantal vrijwilligers. Er werd voornamelijk 's avonds geteld, meestal tussen half tien en half elf; het laatste uur voor donker. De waarnemingen werden in vier verschillende categoriëen ingedeeld (zie tabel 1). Allereerst werden groepen rondvliegende gierzwaluwen boven de bebouwing opgespoord en geteld (categorie 4). Vervolgens werd nagegaan in hoeverre laagvliegende dieren rond bepaalde lokaties heen zwermen en territorium-indicerend gedrag vertoonden (categorie 3).
Het belangrijkste onderdeel vormde echter het aantal gierende en laagvliegende dieren te bepalen dat langdurig bij gebouwen (categorie 2) rondvloog en vervolgens ter plaatse een zo hoog mogelijk aantal invliegers vast te stellen. Hierbij is een invliegend exemplaar in een gat, holte of spleet (mits deze er niet snel weer uit kwam) als een broedgeval geïnterpreteerd.
Bij reeds bekende lokaties van broedgevallen uit vorige jaren werd gecontroleerd of deze nog steeds bewoond werden.
Vooral avonden met warm en windstil weer waren uitstekend om een beeld te krijgen van de gierzwaluwenpopulatie in Delft.

Categorie	Activiteit	Omschrijving
1	Invliegend	Invliegend in een holte of een spleet in een gebouw
2	Gierend	Laag langs de dakgoten vliegend en gierend/roepend
3	Zwermend	Plaatsgebonden vliegend/cirkelend
4	Foeragerend	Vrij vliegend boven het gebied

Tabel 1: *Bij het waarnemen van gierzwaluwen werden vier categoriën waarnemingen onderscheiden.*

3 Resultaten

3.1 De inventarisatie van 2019

In de tabellen 2 en 3 wordt een overzicht gegeven van het aantal gierzwaluwen per wijk en vervolgens per straat in de zomer van 2019. Voor deze interpretatie zijn alleen de waarnemingen van categorie 1 (bewoonde nestholtes) en categorie 2 (territoriumvliegers) gebruikt [1].

Wijk	Straat	Categorie 1	Categorie 2	Correctie	Minimum	Maximum
Binnenstad	*Oosterstraat*	2	7	3	2	3
	Markt - toren stadhuis	1	2	1	1	1
	Jacob Gerritstraat	2	6	3	2	3
	Molenstraat	0	2	1	0	1
	Koornmarkt	0	10	5	0	5
	Oude Delft	1	4	2	1	2
	Achterom	2	0	0	2	2
	Raam	0	2	1	0	1
	Camaretten	0	0	0	0	0
	Kolk	0	0	0	0	0
	Nieuwe Langendijk					
	Kerkstraat					
	Noordeinde					
Vrijenban	*Vermeerstraat*	2	0	0	2	2
	Dr. Schaepmanstraat	4	0	0	4	4
	van de Madestraat	4	0	0	4	4
	Odulphusstraat					
	De Genestetstraat					
	Groenlandselaan					
	Oostsingel					
Hof van Delft	*Van der Heimstraat*	4	10	5	4	5
	Caspar Fagelstraat	4	12	6	4	6
	Anthonij Duijckstraat	2	0	0	2	2
	Adriaan Pauwstraat	1	4	2	1	2
	Singelstraat	1	4	2	1	2
	Van der Heimstraat	4	10	5	4	5
	Rochussenstraat	3	0	0	3	3
	Westerstraat	1	0	0	1	1
	Hof van Delftlaan	1	4	2	1	2
	Cesar Fockstraat	0	8	4	0	4
	Roellstraat	0	0	0	0	0
	Tak van Poortvlietstraat	0	0	0	0	0
	Buitenwatersloot	0	11	5	0	5
	Warmoezierstraat					
	Saenredamstraat					
Wippolder	*Leeghwaterstraat*	0	0	0	0	0
	Kon. Emmalaan	1	2	1	1	1
	Prof. Krausstraat	4	12	6	4	6
	Prof. Oudemansstraat	1	4	2	1	2
	Prof. Henketstraat	1	4	2	1	2
	Rotterdamseweg	0	0	0	0	0
	Lipkensstraat					
Schie-oevers	*Zuideinde*	0	0	0	0	0
	Hillenlaan	1	0	0	1	1
	Abtswoudseweg					
Buitenhof	*Antonia Veerstraat*	0	2	1	0	1
	Schoolstraat	1	6	3	1	3
Voorhof	*Rolandholstlaan*	0	0	0	0	0
Voordijkshoorn		0	0	0	0	0
Tanthof Oost		0	0	0	0	0

Tabel 2: *Resultaten van de telling van 2019.*

Wijk	Straat	Categorie 1	Categorie 2	Correctie	Minimum	Maximum
Tanthof West						
Poptahof	*Pad van Troje*	0	1	1	0	1
Totalen		**50**	**127**	**63**	**50**	**82**

Tabel 3: *Resultaten van de telling van 2019. Het geschatte aantal broedgevallen in Delft ligt tussen minimaal 50 en maximaal 82.*

3.2 Getelde gebieden in 2019

Figuur 1: *Kaart van de bebouwde kom van Delft. De gele gebieden konden worden geïnventariseerd in 2019. In de blauwe gebieden zijn de afgelopen decade geen broedgevallen waargenomen en deze werden daarom in 2019 niet geteld. In de rode gebieden werd in 2019 niet geteld, maar werden in de aflopen decade wel broedgevallen vastgesteld.*

4 Conclusie

- In 2019 kon helaas niet de hele stad worden geteld vanwege een gebrek aan tellers. Delen van de Voorhof en vooral Tanthof-west herbergen wel broedende gierzwaluwen en zijn dus niet geteld in 2019.
- Tijdens de vorige telling in 2012 [2] werden in Delft rond de 110 broedparen vastgesteld. Toen werd al geconstateerd dat de meeste broedparen werden gevonden in Tanthof-West (ca. 60 paar) en nog maar circa 40 paar in het centrum. In 2019 werd in kleiner onderzocht gebied (zie figuur 1) tussen de 50 en 82 broedgevallen vastgesteld. In vergelijking met hetzelfde gebied in 2012 is de populatie in zeven jaar met ongeveer 8 paar afgenomen.
- Er is dus mogelijk sprake van een lichte achteruitgang, vooral in het centrum van Delft. Desondanks zijn in sommige wijken zoals de Wippolder het aantal broedgevallen sinds 2012 toegenomen. In 2012 [2] was Tanthof-West een gebied met een groeiend aantal broedparen.
- We hopen dat in 2020 de aanvullende delen in de wijken Tanthof-West, Buitenhof en de Voorhof wel kunnen worden geteld. Vergeleken met zeven jaar geleden is de algemene indruk dat het aantal gierzwaluwen in de binnenstad aan het afnemen is, en dat in de buitenwijken (met name in Tanthof-West) de aantallen toenemen.
- In straten waar momenteel gierzwaluwen broeden zou door het aanbrengen van nestkasten aanvullende broedgelegenheid kunnen worden gecreëerd. Hierdoor zouden bestaande kolonies kunnen worden versterkt. Misschien zou voorlichting aan huiseigenaren over het plaatsen van nestkasten hier iets kunnen betekenen. In de wijken Binnenstad, Hof van Delft, Wippolder en Tanthof-West zou dit waarschijnlijk de hoogste impact hebben.

5 Dankwoord

Met dank aan de tellers in 2019: Edith Vasbinder, Pieter Aaldring, Hans Bruckman, Gerard Dumaij, Sjoerd van Donselaar, Ab Aaldriks, Wim Kuilman, Jannie de Jong en Rosemarijn van Limburg Stirum.

6 Oproep

We hopen voor de telling van de zomer van 2020 meer vrijwilligers te kunnen interesseren voor deze inventarisatie. Geïnterresseerden kunnen zich opgeven bij Kees Mostert (kmos@xs4all.nl) of Bart Vastenhouw (vastenhouw@gmail.com).

Referenties

[1] B. Vastenhouw, K. Mostert en E. Vasbinder, *Gierzwaluwen in de regio Delft in 2011*, 2011, Delft.

[2] B. Vastenhouw, K. Mostert en E. Vasbinder, *Gierzwaluwen in de regio Delft in 2012*, 2012, Delft.

Typografie en opmaak: TEX